

KALICIDAN BİR AY ÖNCE GEÇİCİ OLUR MU?

Geçtiğimiz hafta o kadar karışıklığın içinde bambaşka bir yoğunluk yaşadık. 4. dönem geçici vergi yoğunluğu... 2014 yılının kapanan hesapları toparlandı ve kalıcı beyanname verilme dönemine kısa bir süre kala geçici beyannameler verildi.

Ancak o beyannameler nasıl verildi, ne şartlarla verildi, siz gelin o beyannameleri yapan mali müşavirlere ve o beyannamelerin sahibi mükelleflere sorun!

Gelir Vergisi ve Kurumlar Vergisi Kanunu uyarınca, ticari kazanç sahipleri (basit usulde vergilendirilenler hariç) serbest meslek erbabı ve kurumlar vergisi mükellefleri yıllık vergilerinden mahsup edilmek üzere takvim yılının üçer aylık dönemleri için geçici vergi hesaplayıp ödüyorlar. 4. dönem geçici verginin de yılın tamamı üzerinden hesaplanıp 14 Şubat tarihine kadar beyan edilmesi gerekiyor.

Adı üzerinde “geçici vergi.” Yıllık kazançlar üzerinden hesaplanan gelir veya kurumlar vergisinde, vergi alacaklısı olan devlet, vergi alabilmek için ortalama 1 yıl beklemek zorunda kalıyor. Bu kadar beklemeye sabrı olmayan vergi alacaklısı, dönemi kısaltarak 3 ayda bir vergi almayı planlıyor. Kamu finansmanı açısından bu uygulamayı doğru bulabiliriz.

İki Yıldır Mecliste

Ancak, 4. dönem geçici vergiyi anlamlı bulmamız mümkün değil. Kalıcı gelir vergisi beyan süresi 1 Mart'ta başlıyor. Kalıcı kurumlar vergisi beyan süresi 1 Nisan'da başlıyor. Yani kalıcı gelir vergisi beyannamesinden 16 gün önce, kalıcı kurumlar vergisi beyannamesinden 1,5 ay önce geçici verginin alınmasını sanırım kimse anlamlı bulmuyordur.

Aslında Maliye Bakanlığı da anlamlı bulmuyor ki hazırlamış oldukları yeni Gelir Vergisi Kanunu tasarısında son dönem geçici verginin ortadan kaldırılması öngörülüyordu. Bu tasarı yaklaşık 2 yıldır Meclis'in tozlu raflarında unutuldu.

Ama bu süre içinde onlarca torba yasa çıkarıldı. Bu torbalardan birinin içine son dönem geçici vergi beyanını kaldıran bir düzenleme atılabilirdi. Eğer köklü bir kazanç vergisi reformu yapılmayacaksa en azından son dönem geçici vergi saçmalığını ortadan kaldıran bir düzenlemenin acilen yapılmasında fayda var.

GVB Neden Verilir?

Konunun daha ilginç bir yönü var: Serbest meslek erbabından alınan geçici vergi.

Bu açıdan serbest meslek erbablarını ikiye ayırmamız gerekiyor. Birinci grup elde ettikleri kazançlardan vergi kesintisi yapılanlar. Yani serbest meslek işini vergi mükelleflerine

sunanlar. İkinci grup ise kazançlarından vergi kesintisi yapılmayanlar. Yani mükellef olmayanlara hizmet sunanlar.

Birinci gruba girenlerin kazançları üzerinden yüzde 20 oranında gelir vergisi kesintisi yapılıyor. Bu kesilen verginin hesaplanan geçici vergiden mahsup edilmesi gerekiyor. Oysa geçici verginin oranı yüzde 20. Yani bu mükellefler isteseler bile geçici vergi ödeyemezler. Çünkü kazançlarından kesilen vergi, hesaplanan geçici vergiden hep yüksek çıkıyor.

Peki, bu durumda olan serbest meslek erbabından geçici vergi beyannamesi istenmesinin nedeni ne olabilir?

Acı ama gerçek... Bunun bir tek mantıklı sebebi olabilir. O da beyannameler için verilen damga vergisi. Maliye, bir geçici vergi beyannamesi için toplam 46,80 TL damga vergisi alıyor. Bu nedenle de binlerce serbest meslek erbabına vergi çıkmayan geçici vergi beyannamesi verdiriyor. Bu kadar teferruat için yapılan tüm işlemlerin gereksizliği hem düşündürücü hem de üzücü değil mi!

.....

İŞYERİ DEVRİNDE KIDEM TAZMİNATI DOĞAR MI?

Bazen bir işyerinin çeşitli nedenlerden dolayı bir başka kişiye devredildiğini sıklıkla görüyoruz. İşte bu tür devirlerde işçinin herhangi bir hak kaybına uğratılmaması gerektiği gibi, işverenin de işçiyi tüm haklarıyla aynen çalıştırmaya devam etmesi gerekmektedir.

İşyeri veya işyerinin bir bölümü hukukî bir işleme dayalı olarak başka birine devredildiğinde, devir tarihinde işyerinde veya bir bölümünde mevcut olan iş sözleşmeleri bütün hak ve borçları ile birlikte devralana geçmektedir.

Devralan işveren, işçinin hizmet süresinin esas alındığı haklarda, işçinin devreden işveren yanında işe başladığı tarihe göre işlem yapmakla yükümlüdür.

Bu hükümlere göre; devir halinde, devirden önce doğmuş olan ve devir tarihinde ödenmesi gereken borçlardan devreden ve devralan işveren birlikte sorumludurlar. Ancak bu yükümlülüklerden devreden işverenin sorumluluğu devir tarihinden itibaren iki yıl ile sınırlıdır.

Hakları Saklı

Bir işyerini devreden veya devralan işveren iş sözleşmesini sırf işyerinin veya işyerinin bir bölümünün devrinden dolayı feshedemez ve devir işçi yönünden fesih için haklı sebep oluşturamaz. Devreden veya devralan işverenin ekonomik ve teknolojik sebeplerin yahut iş organizasyonu değişikliğinin gerekli kıldığı fesih hakları veya işçi ve işverenlerin haklı sebeplerden derhal fesih hakları saklıdır.

Bu hükümler, iflas dolayısıyla malvarlığının tasfiyesi sonucu işyerinin veya bir bölümünün başkasına devri halinde uygulanmamaktadır.

Bir işyerinin devri halinde işveren işçiyi çıkartamayacağı gibi, işçi de devir gerekçesiyle iş sözleşmesini sona erdirip kıdem tazminatı talebinde bulunamaz.

SORU-CEVAP

Geçen hafta yoğun kar yağışı nedeniyle 2 gün işçilerimiz işyerine gelmedi. Bu günleri ücretten kesmek mi gerekir, yoksa bir başka çözümü var mıdır? **Fadime Doğan**

İş Kanununa göre, bu tür durumlarda işçinin ücretinden kesinti yapılması doğru değildir. Telafi çalışması uygulanmalıdır. Zorunlu nedenlerle işin durması, ulusal bayram ve genel tatillerden önce veya sonra işyerinin tatil edilmesi veya benzer nedenlerle işyerinde normal çalışma sürelerinin önemli ölçüde altında çalışılması veya tamamen tatil edilmesi ya da işçinin talebi ile kendisine izin verilmesi hallerinde, işveren iki ay içinde çalışılmayan süreler için telafi çalışması yaptırabilir.